

Kreativitás

Képesség a képzelőerő segítségével létrehozni valami újat, legyen az akár egy új megoldás egy problémára, egy új módszer vagy eszköz, egy eredeti műalkotás, vagy akár egy új művészeti kifejezési forma.²⁵

Szerzői jogok

A szerzői jogok védelmet nyújtanak az eredeti – akár közzétett, akár nem – anyagok jogosulatlan, illetve a szerző megfelelő elismerése és kompenzálása nélküli sokszorosítása ellen (a szerző élete végéig, továbbá az azt követő 50 évig). A szerzői jogi védelem nemcsak a könyvekre terjed ki, hanem a reklámokra, az újságcikkekre, a grafikai munkákra, a logókra, a levelekre (beleértve az e-maileket is), a zeneszövegekre, a térképekre, a zeneművekre, a formatervekre stb. is.²⁶

▶ Meg tudod fogalmazni, mit jelent a szerzői jogok megsértése? (I. 1. fejezet, 10. oldal)

▶ **A szerzői jogok megsértése.** Nem mindig egyszerű megérteni, mely esetekben áll valami szerzői jogi védelem alatt, és hogyan használhatók fel törvényes módon a szerzői jogok által védett anyagok. Teszteld a tudásod: az alábbi esetek szerzői jogi jogsértésnek minősülnek?²⁷

- IGEN NEM 1. Az interneten streamelt (azonnali adatfolyam formátumban sugárzott) zenék hallgatása olyan szolgáltatók streamjéről, amelyek megegyeztek a szerzői jogok tulajdonosaival (pl. Spotify)
- IGEN NEM 2. Egy szerzői jogi védelem alatt álló kulturális jelentőségű kép feltöltése az internetre (akár a szerző nevének feltüntetésével, akár anélkül).
- IGEN NEM 3. Letöltés az iTunesból
- IGEN NEM 4. Egy olyan koncerten készített saját videó feltöltése az internetre, amelynek a koncertjegyén a szervezők feltüntették, hogy tilos videofelvételeket készíteni
- IGEN NEM 5. Egy valaki más által írt blogbejegyzés egy részletének publikálása saját blogodon, úgy, hogy a forrást tartalmazó blogra mutató linket beillesztetted a szövegbe, de a szerzőtől nem kértél engedélyt írása felhasználásához
- IGEN NEM 6. Egy olyan videó megtekintése, amit valaki más egy olyan koncerten készített, ahol a közönségnek megtiltották a videofelvételek készítését
- IGEN NEM 7. Egy olyan koncerten készített saját fénykép feltöltése az internetre, amelynek a koncertjegyén a szervezők feltüntették, hogy tilos videofelvételeket készíteni
- IGEN NEM 8. Egy jelenleg népszerű szám szövegének vagy gitárakkordjainak publikálása saját weboldalon vagy egy közösségi oldalon
- IGEN NEM 9. Olyan saját képek feltöltése az internetre, amelyeket nyilvános helyeken készítettél híres emberekről
- IGEN NEM 10. Egy teljes cikk újrapublikálása (engedély nélkül) a szerző nevének feltüntetésével, és az eredeti cikkekre mutató link beillesztésével

A válaszokat a www.webwewant.eu weboldalon nézheted meg.

²⁵ <http://www.britannica.com/search?query=creativity>, megtekintés dátuma 4/01/2013.

²⁶ Business Dictionary (2012), 'Copyright' (online), <http://www.businessdictionary.com/definition/copyright.html#ixzz2ElwNtw73>, megtekintés dátuma 8/11/2012.

²⁷ Nominet (2012), Are you an accidental outlaw? (online), <http://accidentalloutlaw.knowthenet.org.uk/question1>.

Creative Commons

A Creative Commons licencek olyan szerzői jogi licencek, amelyek támogatják a különböző anyagok megosztását és sokszorosítását. Emellett lehetőséget nyújtanak arra, hogy egyszerű és szabványosított formában engedélyezd a nyilvánosság számára kreatív munkád eredményeinek megosztását és felhasználását.²⁸

(A Creative Commons licencekről bővebben is olvashatsz a <http://creativecommons.org/licenses/?lang=hu> címen elérhető weboldalon.)

➔ Az alábbiak közül szerinted mely esetekben történt szerzői jogi jogsértés?

1) A Flickr-en találtál egy fényképet, amit a feltöltő a következő Creative Commons licenc alatt publikált:

A képet egy olyan zenei előadás reklámozására szeretnéd felhasználni, amire jegyeket adsz el. Törvényesen felhasználhatod ezt a képet?

2) A zenegyűjteményed több ezer számból áll. Letöltesz egy peer-to-peer fájlcsere-re használható szoftvert, és csak olyan tartalmakat töltesz le vele, amelyek nem állnak szerzői jogi védelem alatt. Ezzel megsérted a szerzői jogi törvényeket?

3) Egy audiovizuális anyagot készítesz egy színházi előadáshoz, és ehhez képeket keresel. A képet, amit fel szeretnél használni, a következő Creative Commons licenc alatt publikálták:

Felhasználhatod ezt a képet a szerzői jogi törvények megsértése nélkül?

A válaszokat a www.webwewant.eu weboldalon nézheted meg.

TUDDAD ?

A felhasználók 47%-a nem képes határozottan megállapítani, hogy az általuk letöltött, stream formátumban felhasznált vagy megosztott tartalmak törvényesek-e vagy sem. Ez is mutatja, milyen fontos még több figyelmet fordítani a felhasználók oktatására és tájékoztatására.²⁹

²⁸ Tudj meg többet: <http://creativecommons.hu/>

²⁹ Ofcom (2012), Half of internet users unsure if content is legal (online), <http://media.ofcom.org.uk/2012/11/20/half-of-internet-users-unsure-if-content-is-legal/>.

6.2. Te kalóz vagy?

Floran

Az internet elvileg a szabad véleménynyilvánítás tere, így ha már valamilyen tartalom főtt van az interneten, mindenkinek lehetősége kellene, hogy legyen arra, hogy azt letöltse.

A következő tíz év során gyökeresen meg fog változni a zenéről alkotott minden elképzelésünk, és ezt a folyamatot semmi nem állíthatja meg... Egyáltalán nem értem, miért kell úgy tenni, mintha ez nem történne meg. Egészen biztos vagyok benne például, hogy a szerzői jog 10 év múlva már nem fog létezni, és a szerzőség és a szellemi tulajdon hatalmas csapásoknak nézhet elébe.

David Bowie 2002³⁰

Te kalóz vagy?

Te szem előtt tartod a szerzői jogi törvényeket? Válaszolj az alábbi kérdésekre!

1. Előfordult már, hogy szerzői jogi védelem alatt álló zenét töltöttem le anélkül, hogy fizettem volna értük.
 Egyetértek Nem értek egyet
2. Előfordult már, hogy videókat vagy fényképeket készítettem a kedvenc együttesem koncertjein, és feltöltöttem ezeket a profilomra egy közösségi oldalon.
 Egyetértek Nem értek egyet
3. Nem kérek mindig engedélyt a barátaimtól vagy a családtagjaimtól, mielőtt feltöltöm az internetre a róluk készített képeimet.
 Egyetértek Nem értek egyet
4. Előfordult már, hogy másolatot készítettem a barátaimnak a boltban vásárolt DVD-imről.
 Egyetértek Nem értek egyet
5. Előfordult már, hogy egy iskolai feladathoz kimásoltam valahonnan egy szöveget, és nem tüntettem fel annak az eredeti szerzőjét.
 Egyetértek Nem értek egyet
6. Ha az internetről letöltött képeket használok fel, nem igazán járok utána, hogy szerzői jogi védelem alatt állnak-e.
 Egyetértek Nem értek egyet
7. Nem igazán zavar, ha valaki a blogomról vagy a weboldalamról származó szövegeket újrapublikál anélkül, hogy feltüntetné, hogy én vagyok azoknak az eredeti szerzője.
 Egyetértek Nem értek egyet
8. Előfordult már, hogy a szerzőség megfelelő feltüntetése nélkül publikáltam a saját weboldalamon olyan anyagokat, amiket valaki másnak a weboldaláról másoltam ki.
 Egyetértek Nem értek egyet
9. Az illegális letöltés igazából nem törvénysértés, mivel szinte senkit nem büntetnek meg érte.
 Egyetértek Nem értek egyet
10. Az online tartalmak legyenek mindenki számára ingyenesek.
 Egyetértek Nem értek egyet

³⁰ Pareles, J. (2002), David Bowie, 21st-Century Entrepreneur (online), The New York Times, <http://www.nytimes.com/2002/06/09/arts/david-bowie-21st-century-entrepreneur.html?src=pm>.

A nyíl végétől indulva a fenti kérdésekre adott minden „Egyetértek” vagy „Igen” válaszáért lépj egy-egy mezőt jobbra. Hová érkeztél? Eredményedet beszéld meg a többiekkel!

Innen indulj!

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
---	---	---	---	---	---	---	---	---	----

Nagyon odafigyelsz a szerzői jogokra. Nem zavar, ha fizetned kell valamennyit valaki másnak a munkájáért, és mindig elismered vagy feltünteted a különböző anyagok eredeti szerzőjét.

Tisztában vagy a szerzői jogi kérdésekkel, de nem mindig tartod ezeket szem előtt. Miért fizetnél érte, ha ingyen is le lehet tölteni?

Lehet, hogy tisztában vagy a szerzői jogi szabályokkal, de nem igazán érted őket. Ha valaki nem szeretné, hogy mások felhasználják az alkotásait, ne töltsd fel az internetre!

➔ Könnyű megfeledkezni arról, hogy minden egyes szám **mögött** egy csapatnyi elkötelezett szakember áll, akik sokat dolgoznak azért, hogy minőségi zenei alkotásokat hozzanak létre. A Music Matters (A zene számít) kampány **ezeneket a szakembereket** állítja az előtérbe. A kezdeményezés célja arra ösztönözni **minden zeneszerető embert**, hogy támogassák az alkotókat azzal, hogy **törvényes forrásokból szerzik be a zenéiket**.³¹ A <http://www.whymusicmatters.org/> weboldalon bővebben is olvashatsz erről a kampányról.

Mi a véleményed a Music Matters kampányról? Te támogatnád?

➔ **Saját alkotásaid védelme.** Előfordult már veled, hogy gondoskodtál valamilyen saját alkotásod szerzői jogi védelméről? Mi ennek a módja? Ismersz olyan forrást, ahol bővebben tájékozódhatsz ezzel a témával kapcsolatban?

➔ **Az érme két oldala.** Igen, az internetet mindenki szabadon felhasználhatja, azonban a weboldalak fenntartóinak is vannak bizonyos jogai, és ha te törvényt sértesz, joguk van közbelépni. Fel tudsz sorolni néhány példát arra, hogy milyen jogaid vannak neked, és milyen jogai vannak a weboldalak készítőinek vagy fenntartóinak?

Az én jogaim

Jogom van különböző tartalmakat megosztani a neten.

A weboldalak fenntartóinak a jogai

Joguk van törölni bármilyen szerzői jogi védelem alatt álló anyagot, amit a szerzői jogi szabályok betartása nélkül töltöttem fel.

TUJTAD ?

A szerzői jogokat sértő internet-felhasználók jelentős része nyilatkozott úgy, hogy kisebb valószínűséggel követnének el ilyen törvénysértéseket, ha olcsóbban juthatnának hozzá a törvényes tartalmakhoz (39%); ha minden általuk keresett tartalom elérhető lenne törvényes úton (32%); vagy ha egyértelműbb lenne, hogy mely tartalmak törvényesek (26%).³²

³¹ <http://www.whymusicmatters.org/pages/our-campaign>, megtekintés dátuma 4/01/2013

³² Ofcom (2012), Half of internet users unsure if content is legal (online), <http://media.ofcom.org.uk/2012/11/20/half-of-internet-users-unsure-if-content-is-legal/>.